(1602A) "विद ज्ञाने" (II-अदादिः-1064. सक. सेट्. पर.)

'सत्तायां विद्यते, ज्ञाने वेत्ति, विन्ते विचारणे।' (श्लो. 111) इति देवः।

'—मतौ' इति वोपदेवः।

आवेदकः-दिका, वेदकः-दिका, [1]विविदिषकः-षिका, वेविदकः-दिका;

वेदिता-त्री, वेदयिता-त्री, विविदिषिता-त्री, वेविदिता-त्री;

[2]विदन्-ती, [A]विद्वान्-विदुषी, निवेदयन्[B]-न्ती, वेदयः[3], विविदिषन्-न्ती; —

वेदिष्यन्-न्ती-ती, वेदयिष्यन्-न्ती-ती, विविदिषिष्यन्-न्ती-ती; —

[4]संविदानः, वेदयमानः, संविविदिषमाणः, वेविद्यमानः;

संवेदिष्यमाणः, वेदयिष्यमाणः, संविविदिषिष्यमाणः, वेविदिष्यमाणः;

[5]मन्त्रवित्, ब्रह्मवित्, शास्त्रवित्, वेदवित्, [C]अनिर्विदा, लोकवित्-प्रवित्-विदौ-विदः;

[D]विदितम्-तः-तवान्, वेदितः, विविदिषितः, वेविदितः-तवान्;

---

1. सनि, 'रलो व्युपधात्—' (1-2-26) इत्यादिना कित्त्वविकल्पे प्राप्ते 'रुदविद—' (1-2-8) इति नित्यं कित्त्वं भवति। तेन सन्नन्ते सर्वत्र एकमेव रूपम्। **क्षीरस्वामी** तु 'रुदविद—' (1-2-8) इति सूत्रं कित्त्वविकल्पार्थमिति व्याचकार। **भाष्यादिषु** नित्यकित्त्वविधायकत्वेनैव प्रकृतसूत्रस्य व्याख्यानात् **क्षीरस्वामिमतं** चिन्त्यम्।

2. शतरि, '**विदेः** शतुर्वसुः' (7-1-36) इति सूत्रात् शतुः वस्वादेशविकल्पः। वस्वादेशपक्षे **विद्वान्** इति; तदभावपक्षे **विदन्** इति च रूपम्। नित्यं वसुरित्यादेश इति **केषाञ्चिन्मतम्**। **काशिकादिषु** तु वैकल्पिकमिति स्पष्टम्।

3. ण्यन्तात् 'अनुपसर्गाल्लिम्पविन्द—' (3-1-138) इति शप्रत्यये शपि गुणायादेशौ। वेदयतीति **वेदयः**।

4. '**विदि**प्रच्छिस्वरतीनाम्' (वा.1-3-29) इति संपूर्वकात् **विदेः** आत्मनेपदं भवति।

5. 'सत्सूद्विषद्रुहयुजविद—' (3-2-61) इति क्विप्प्रत्यये रूपमेवम्।

A. '**विद्वानु**पानेष्ट च तान् स्वकाले यतिर्वशिष्ठो यमिनां वरिष्ठः॥' भ. का. 1-15

B. 'स्पष्टं बहिः स्थितवतेऽपि **निवेदयन्तः**.....।' शि. व. 5-97

C. '**अनिर्विदा** या विदधे विधाता पृथ्वी पृथिव्याः प्रतियातनेव॥' शि.व. 3-34.

D. '**विदितं** वो यथा स्वार्था न मे काश्चित्प्रवृत्तयः।' कु.सं. 6-26.